

BETAALBAAR INNO- VEREN in de varkensstal

In de afgelopen twee jaar kwamen er verschillende innovaties op de markt voor de varkenshouderij. Welke innovaties vinden tegenwoordig daadwerkelijk hun weg naar de stal?

De marges in de varkenshouderij zijn flinterdun. Bij de bouw en inrichting van de stallen wordt meer dan ooit op de kosten gelet, ervaart Jos de Groot, specialist innovatieve projecten en stallenbouw bij DLV Bouw, Milieu en Techniek. Hij zet voor Groeien de interessantste nieuwigheden op een rij. De innovaties worden vooral gezien bij de kraamzeugen, de biggen en vleesvarkens. “De dragende zeugen zijn eerder al aan de beurt geweest, bij de verplichting van groepshuisvesting,” aldus De Groot.

Kostprijs: Houtkachels

Op zeugenbedrijven wordt nogal eens gekozen voor een houtkachel als verwarmingsbron. Een houtkachel is een serieuze overweging waard, vindt De Groot. Op vleesvarkensbedrijven en bij de gespeende biggen wordt eigenlijk geen verwarming meer opgenomen in de bouwtekeningen.

Dierenwelzijn: Toiletstal

De eerste nieuwbouw wordt momenteel uitgerust met een zogeheten varkenstoilet. De verbetering in welzijn komt met name tot uiting door de betere inrichting van de leefruimte buiten de mestplaats, zoals een mooie dichte vloer om op te rusten en een aparte ruimte om te eten. Enkele jaren geleden begon een handvol varkenshouders bij wijze van proef met een toiletstal; soms in combinatie met grote groepen vleesvarkens. De Groot ervaart dat het houden van grote groepen het nodige vergt van de klimaatregeling en de houderij. “Het is niet eenvoudig om op alle plekken in de stal een goed klimaat te realiseren.” Ook uit oogpunt van diergezondheid zijn grote groepen niet ideaal. Als een dier ziek wordt, kan het veel andere varkens besmetten en moeten ook veel dieren worden behandeld.

Diergezondheid: Beter stalklimaat

Het uitschakelen van invloeden ‘van de buitenlucht’ kan een forse bijdrage leveren aan de diergezondheid. Enerzijds denkt De Groot aan een aquifer (warmte-opslag in de bodem) voor de verbetering van het stalklimaat en het filteren van de binnenkomende lucht. Inmiddels is bekend dat een aquifer een grote bijdrage levert aan het stalklimaat – deze wordt in de zomer en winter con-

stant gehouden. De techniek betreft een bodemgekoppeld warmtepompstelsel dat grondwater gebruikt voor het onttrekken en lozen van warmte. Het systeem is goed in staat om de stal in de zomer koel te houden en in de winter warm. De bijdrage van een constant stalklimaat aan de diergezondheid is groot. In combinatie met filtering van de binnenkomende lucht kan een nog groter

effect op de diergezondheid worden verwacht. In Amerika heeft het filteren van de inkomende lucht al een vlucht genomen. “Ook in Nederland doet deze techniek zijn intrede, nu alleen nog bij de topfok (bijvoorbeeld ki-stations)”, ziet De Groot. Nadelen zijn de forse investering en hogere exploitatiekosten door regelmatige vervanging van filters en extra weerstand van de ventilatielucht.

Milieu: Ledverlichting

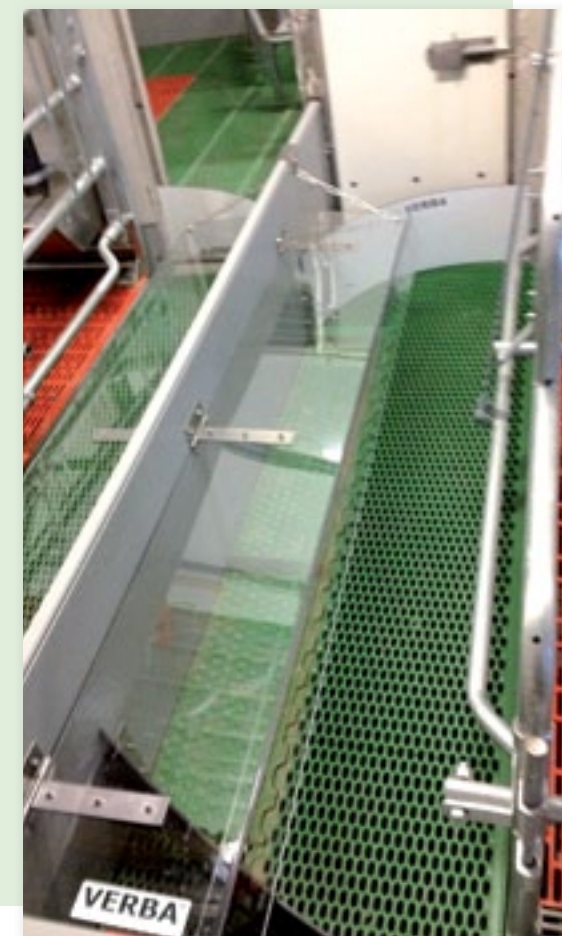
De ledverlichting is in opmars. In de varkenshouderij wordt vooral gekozen voor de tl-balkvorm. Of de led-verlichting inderdaad zo lang meegaat als fabrikanten beloven en uiteindelijk echt goedkoper is, zal de tijd moeten leren. De opmars is vooral het gevolg van het subsidieprogramma Maatlat Duurzame Veehouderij.

Landschap: Inpassing

“Wij zien dat er veel meer aandacht komt voor de landschappelijke inpassing. Er wordt meer gebruik gemaakt van natuurlijke materialen, zoals hout”, aldus De Groot.

Dierenwelzijn: Kraamhokken

Nu de dragende zeugen niet meer vastzitten, komt er steeds meer roep om ook de kraamzeugen ‘los te maken’. In de afgelopen paar jaar is veel onderzoek gedaan naar kraamhokken waarin de zeug losloopt tussen haar biggen. Op Varkens Innovatie Centrum Sterksel zijn samen met zeughouders diverse varianten kraamhokken ontwikkeld. “Je ziet nu dat varkenshouders onderdelen van die kraamhokken overnemen. Het populairst zijn de kraamstallen met twee soorten inrichting: voor de eerste twee kraamweken zijn er hokken waarin de zeug wel vaststaat (foto: zie voorgrond), daarna wordt het ‘gezinnetje’ overgeplaatst naar een kraamhok waarin zeug en biggen loslopen (foto: linksachter). Hier verblijven ze de laatste twee weken van de kraamperiode. Het kraamhok voor de laatste twee weken is zeer sober ingericht, waardoor op de inrichtingskosten kan worden bespaard. Wel is er een extra schoonmaakronde.

Milieu: Luchtwassers

Bij de luchtwassers is weinig echte vernieuwing. Wel komen er steeds meer aanbieders op de markt en het aantal soorten luchtwassers neemt evenredig toe. De technieken zijn de afgelopen jaren verbeterd en de kwaliteiten van de verschillende wassers ontlopen elkaar weinig. “Vraag daarom altijd een offerte aan bij meerdere aanbieders”, adviseert De Groot. Ongeveer 90 procent van varkenshouders kiest tegenwoordig voor een biologische combiwasser. Het spuiwater van een biologische luchtwasser vraagt om meer aandacht. Probleem is de relatief grote hoeveelheid spuiwater (al gauw enkele honderden kuubs per bedrijf per jaar) die moet worden afgezet. Spuiwater is volgens de wetgever een meststof en mag op het land worden uitgereden. Als de varkenshouder geen grond heeft, moet de afzet worden geregeld. Fabrikanten werken aan technieken om de hoeveelheid spuiwater te reduceren. Aan emissie beperkende technieken, anders dan luchtwassers, wordt nauwelijks gewerkt. Sommige provincies vragen om minimaal 85 procent reductie van ammoniak, daar is nu alleen de luchtwasser toe in staat.

Milieu: Mestbe- en verwerking

Maar weinig bedrijven investeren in mestbe- en/of verwerking. Slechts enkele grotere bedrijven houden zich hiermee bezig. Deze bedrijven hebben naast een mestscheider (scheiden dikke en dunne fractie) meestal ook een osmose-installatie (dunne fractie scheiden in mineralenconcentraat en puur water – het water kan op de sloot worden geloosd). Het Nederlandse kwakkelbeleid op het gebied van mestverwerking is debet aan de stagnerende ontwikkelingen. De regels over het einddoel van bewerkte mest (kunstmestvervangers) zijn al jaren ‘in de maak’. Op dit moment is onduidelijk wat in de toekomst wel en niet binnen de mestregels gaat passen. Mestscheiding gaat gemakkelijker met verse mest. “Varkenshouders die hiermee aan de slag willen, moeten daar bij de bouw van hun stal rekening mee houden”, adviseert De Groot. Ook in de mestvergisting is er weinig ontwikkeling. De veelbelovende microvergisters, die onder meer op VIC Sterksel werden beproefd, vinden geen aftrek in de varkenshouderij. “Mestbewerking moet je niet onderschatten, het vraagt om specifieke kennis, anders krijg je het niet voor elkaar”, aldus De Groot.

Welzijn: Lichtstraat

De meeste stallen worden uitgerust met een lichtstraat in het dak of net onder de dakrand. Niet alleen voor dieren goed, ook voor medewerkers is het prettiger werken als er daglicht in de stal komt.

Dierenwelzijn: Plateaustal

"Met name in Noord-Brabant zien we meer plateaustallen", zegt De Groot. Vooral biggen en jongere vleesvarkens houden ervan om het plateau op en af te rennen. Enerzijds zorgt het plateau voor afleiding voor de dieren en anderzijds worden extra vierkante meters leefruimte gecreëerd.

Milieu: Fijnstof

De subsidieregelingen voor innovaties om de emissie van fijnstof te verminderen, staan alleen open voor luchtwassers. Logisch dus dat er op andere fronten weinig innovatie is. Een luchtwasser zorgt echter niet voor minder stof in de stal. De Groot ziet enkele ontwikkelingen die wellicht interessant zijn voor stofreductie in de stal. "De ionisatietechniek uit de pluimveehouderij is zo'n techniek die werkt." Hierbij worden ionisatiedraden (zie foto) boven in de stal gehangen. Deze draden zorgen ervoor dat oppervlakten een

statische lading krijgen, waardoor deze stof aantrekken en vasthouden (zie foto). Het bedrijf Inter Continental dat de ionisatietechniek op de markt brengt, zegt plannen te hebben de techniek ook voor varkensbedrijven geschikt te maken. "De ontwikkeling vergt nog veel tijd. Probleem is dat het type stof anders is en dat varkens langer in de stal blijven dan vleeskuikens. Bij vleeskuikens wordt elke 6 of 7 weken schoongemaakt", aldus een woordvoerder van Inter Continental.

Verder wordt gewerkt aan het in-oliën van varkens. Op VIC Sterksel is daar onderzoek naar gedaan en Schippers Bladel heeft inmiddels een prototype gebouwd, waarbij varkens tegen een pen-nippel lopen die een scheutje olie afgeeft op de huid. Volgens de fabrikant zijn stofreducties van 60 tot 70 procent haalbaar. Of het apparaat die markt opgaat is nog onbekend, aldus de fabrikant. Er moet eerst vraag naar komen. <

